

Zadeva C-481/19**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

21. junij 2019

Predložitveno sodišče:

Corte costituzionale (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

6. marec 2019

Vlagateljica kasacijske pritožbe:

D. B.

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo:

Commissione Nazionale per le società e la borsa (CONSOB)

Predmet postopka v glavni stvari

Vmesni postopek za oceno ustavnosti člena 187n decreto legislativo 24 febbraio 1998, n. 58 (zakonska uredba št. 58 z dne 24. februarja 1998), ki ga je Corte di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) uvedlo v okviru postopka s kasacijsko pritožbo v sporu med osebo D. B. in Commissione nazionale per le società e la borsa (nacionalna komisija za družbe in borzo, Italija; v nadaljevanju: CONSOB).

Natančneje, oseba D. B. je pri Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) vložila pritožbo zoper sodbo Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu, Italija) z dne 20. novembra 2013, s katero je to zavrnilo ugovor, ki ga je oseba D. B. vložila zoper odločbo CONSOB z dne 2. maja 2012, s katero ji je ta naložila nekatere upravne sankcije za prekrške iz člena 187a(1)(a) in (c) ter člena 187n zakonske uredbe št. 58/1998 v različici, ki se je uporabljala v času dejanskega stanja.

Predmet in pravna podlaga za predlog

Natančna razlaga in veljavnost člena 14(3) Direktive 2003/6/ES, če ga je še vedno mogoče uporabiti *ratione temporis*, in člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014. Natančneje, ali je treba navedene določbe razlagati tako, da državi članici omogočajo, da posameznika, ki ne odgovori na vprašanja pristojnega organa, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njegova odgovornost za kaznivo dejanje ali prekršek, ki se kaznuje s kazenskimi sankcijami ali upravnimi sankcijami „kazenske“ narave, ne sankcionira, in, če je odgovor na to vprašanje nikalen, ali so navedene določbe združljive z določbami členov 47 in 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina EU o temeljnih pravicah), tudi ob upoštevanju sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) v zvezi s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP) ter ustavnih tradicij, ki so skupne državam članicam.

Pravna podlaga je člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

„(a) Ali je treba določbe člena 14(3) Direktive 2003/6/ES, če ga je še vedno mogoče uporabiti *ratione temporis*, in člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014 razlagati tako, da državi članici omogočajo, da posameznika, ki ne odgovori na vprašanja pristojnega organa, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njegova odgovornost za prekršek, ki se kaznuje z upravno sankcijo „kazenske“ narave, ne sankcionira?“

(b) Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali so določbe člena 14(3) Direktive 2003/6/ES, če ga je še vedno mogoče uporabiti *ratione temporis*, in člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014 združljive z določbami členov 47 in 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, tudi ob upoštevanju sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter ustavnih tradicij, ki so skupne državam članicam, če določajo, da se sankcije naložijo tudi posamezniku, ki ne odgovori na vprašanja pristojnega organa, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njegova odgovornost za prekršek, ki se kaznuje z upravno sankcijo „kazenske“ narave?“

Navedene določbe prava Unije

Člen 14(1) in (3) Direktive 2003/6/ES.

Člen 12(2)(b) Direktive 2003/6/ES.

Člen 23(2)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014.

Člen 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014.

Členi 47, 48 in 52(3) Listine EU o temeljnih pravicah

Navedene nacionalne določbe

Člen 187n zakonske uredbe št. 58/1998 o varstvu dejavnosti nadzora, ki jo izvajata Banca d'Italia (italijanska centralna banka, Italija) in CONSOB. Upoštevni sta zlasti različica navedenega člena, ki se je uporabljala v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari in v skladu s katero je veljalo, da se „[r]azen v primerih iz člena 2638 codice civile (civilni zakonik) [...] z globo v razponu od 50.000 EUR do 1 milijona EUR kaznuje, kdor v predpisanih rokih ne izpolni zahtev CONSOB ali povzroča zamudo pri izvajanju njenih nalog“, in ki je določala, da se z globo v razponu od 50.000 EUR do 1 milijona EUR kaznuje tudi posameznik, ki se na ustni obravnavi, ki jo razpiše CONSOB, ne izjavi o dejstvih in okoliščinah, ter različica zadevnega člena, kakor je bila spremenjena z decreto legislativo n. 129/2017 (zakonska uredba št. 129/2017), ki v odstavku 1 določa: „[r]azen v primerih iz člena 2638 codice civile (civilni zakonik) se v skladu s tem členom kaznuje, kdor v predpisanih rokih ne izpolni zahtev Banca d'Italia ali CONSOB oziroma ne sodeluje z navedenima organoma pri opravljanju ustreznih nalog nadzora oziroma povzroča zamudo pri izvajanju teh nalog“.

Člen 187g(3)(c) zakonske uredbe št. 58/1998, ki določa naloge, podeljene CONSOB, med katerimi je tudi pristojnost za „izvedbo ustne obravnave“, na katero ta povabi „vsakogar, ki bi lahko imel informacije o dejanskem stanju“.

Člen 187a(1)(a) in (c) zakonske uredbe št. 58/1998, ki ureja kršitev prepovedi trgovanja na podlagi notranjih informacij.

Člen 184 zakonske uredbe št. 58/1998, ki ureja kaznivo dejanje zlorabe notranjih informacij.

Costituzione della Repubblica italiana (ustava Italijanske republike), zlasti člen 24, drugi odstavek; člen 111, drugi odstavek, ki določa „načelo enakosti strank“ v sodnem postopku; člen 117, prvi odstavek, ki določa, da se „[z]akonodajna oblast države in dežel [...] izvaja ob upoštevanju ustave in dolžnosti, ki izhajajo iz prava Skupnosti in sprejetih mednarodnih obveznosti“; in člen 11, ki dopušča „omejitve suverenosti, ki so v pravnem redu potrebne zaradi zagotavljanja miru in pravičnosti med narodi“.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 CONSOB je na podlagi postopka o prekršku, ki ga je vodila zoper osebo D. B., z odločbo z dne 2. maja 2012 osebi D. B. naložila nekatere upravne sankcije zaradi prekrškov iz zakonske uredbe št. 58/1998, zlasti člena 187a(1)(a) in (c) o kršitvi prepovedi trgovanja na podlagi notranjih informacij ter člena 187n, ker je oseba

D. B. večkrat zahtevala preložitve datuma ustne obravnave, na katero je bila vabljen, in ker je, ko se je obravnave, ki jo je razpisala CONSOB, končno udeležila, zavrnila možnost odgovarjanja na zastavljena vprašanja. Zadnje navedena določba namreč predpisuje sankcije za vsakogar, ki „v predpisanih rokih ne izpolni zahtev CONSOB ali povzroča zamudo pri izvajanju njenih nalog“, italijanski zakonodajalec pa jo je uvedel zaradi izvajanja splošne obveznosti sodelovanja z nadzornimi organi iz člena 14(3) Direktive 2003/6/ES.

- 2 Zoper osebo D. B. je potekal tudi ločen kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja zlorabe notranjih informacij iz člena 184 zakonske uredbe št. 58/1998. Oseba D. B. je v zvezi z očitanim kaznivim dejanjem z državnim tožilcem sklenila sporazum o kazni, na podlagi katerega ji je preiskovalni sodnik pri Tribunale di Milano (sodišče v Milanu, Italija) 18. decembra 2013 izrekel pogojno obsodbo na enajstmesečno zaporno kazen in na denarno kazen v višini 300.000 EUR.
- 3 Oseba D. B. je zoper navedeno odločbo CONSOB z dne 2. maja 2012 pri Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu) vložila ugovor, v katerem je med drugim zatrjevala nezakonitost sankcije, ki ji je bila izrečena na podlagi zgoraj navedenega člena 187n. Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu) je s sodbo z dne 20. novembra 2013 ta ugovor zavrnilo.
- 4 Oseba D. B. je zoper to sodbo vložila kasacijsko pritožbo. Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) je s sklepom št. 54 iz leta 2018 opozorilo na nekatera vprašanja o ustavnosti člena 187n, ki jih je predložilo Corte costituzionale (ustavno sodišče, Italija).

Bistvene trditve, ki jih je Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) navedlo pri predložitvi vprašanj o ustavnosti

- 5 Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) ne navaja le morebitnega nasprotja med členom 187n in nacionalnimi ustavnopravnimi določbami, in sicer členom 11, členom 24, drugi odstavek, členom 111, drugi odstavek, in členom 117, prvi odstavek, italijanske ustave, ampak opozarja tudi na domnevno nezdružljivost navedenega člena z določbami EKČP, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah (v nadaljevanju: Mednarodni pakt) in Listine EU o temeljnih pravicah.
- 6 Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) po eni strani navaja, da naj bi bil obravnavani člen 187n, ki ga je italijanski zakonodajalec uvedel zaradi izvajanja obveznosti sodelovanja z nadzornimi organi, ki izhaja iz sekundarnega prava Unije, zlasti iz členov 12(2)(b) in 14(3) Direktive 2003/6/ES, neustaven v delu, v katerem določa sankcije zaradi neizpolnjevanja zahtev CONSOB v predpisanih rokih oziroma zaradi povzročitve zamude pri izvajanju nalog te komisije, tudi če gre za osebo, zoper katero CONSOB izvaja preiskave, povezane z domnevno storitvijo prekrška, ki se kaznuje s sankcijami, ki so po vsebini kazenske narave.

- 7 Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) se poleg tega sprašuje, ali je navedena obveznost sodelovanja, če bi se štelo, da ta velja tudi za osebo, zoper katero poteka preiskava, združljiva s členom 47(2) Listine EU o temeljnih pravicah, členom 6 EKČP in členom 14 Mednarodnega pakta. Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) v zvezi s tem poudarja, da EKČP in Mednarodni pakt posredno oziroma neposredno priznavata pravico vsakega posameznika, da ne izpove zoper sebe, in pravico do molka tudi v okviru postopka o prekršku, namenjenega uvedbi sankcij, ki so po vsebini „kazenske“ narave, kot je postopek, ki ga je zoper osebo D. B. vodila CONSOB. Po drugi strani pa Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) opozarja, da celotna ureditev iz zakonske uredbe št. 58/1998 spada na področje uporabe prava Unije v smislu člena 51 Listine EU o temeljnih pravicah in da se besedilo člena 47(2) te listine v bistvu prekriva z besedilom člena 6(1) EKČP. Zato mora biti razlaga člena 47 – v smislu člena 52(3) Listine EU o temeljnih pravicah – skladna z razlago, ki jo je ESČP podalo v zvezi s členom 6 EKČP.
- 8 Po mnenju Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) bi se morala zlasti zgoraj navedena „pravica do molka“, pa tudi pravice do obrambe na splošno, uporabljati ne le v kazenskih postopkih, temveč tudi v okviru ustnih obravnjav, ki jih CONSOB razpiše v zvezi s svojo nadzorno dejavnostjo in ki jo lahko izvede pred uvedbo postopka o prekršku, namenjenega uvedbi sankcij „kazenske“ narave, zoper osebo, ki se obravnava kot storilec zadevnega prekrška. Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) namreč meni, da bi bilo treba osebi, obdolženi kršitve prepovedi trgovanja na podlagi notranjih informacij, priznati pravico, da zaradi grožnje z visoko denarno sankcijo – kot je ta, ki je bila naložena osebi D. B. – ni dolžna podati izjave o dejstvih in okoliščinah, ki bi jo bilo mogoče pozneje uporabiti kot dokaz zoper to osebo.
- 9 Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) v utemeljitev takšne razlage navaja tako člen 24 italijanske ustave kot tudi člen 6 EKČP, kot ga razlaga ESČP, in sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) v zvezi z varstvom konkurence, iz katere izhaja načelo, v skladu s katerim Komisija od podjetja ne more zahtevati odgovorov, s katerimi bi bilo to prisiljeno priznati obstoj kršitve, ampak je za dokazovanje takšne kršitve odgovorna Komisija.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 10 Po mnenju Corte costituzionale (ustavno sodišče) je dvom glede ustavnosti, ki ga navaja Corte di cassazione (kasacijsko sodišče), v bistvu povezan s preučevanjem, ali je sankcioniranje posameznika v skladu s členom 187n, ki v okviru ustne obravnave, ki jo pri opravljanju nalog nadzora razpiše CONSOB, ne odgovori na vprašanja, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njegova odgovornost, skladno z ustavo, zlasti pa z ugotavljanjem, ali je mogoče „pravico do molka“, na katero opozarja Corte di cassazione (kasacijsko sodišče), uveljavljati ne le v kazenskih postopkih, temveč tudi v okviru zadevnih ustnih obravnjav, ki jih razpiše CONSOB.

- 11 Corte costituzionale (ustavno sodišče) zlasti ugotavlja, da se je področje uporabe člena 187n v italijanskem pravnem redu s sprejetjem zakonske uredbe št. 129/2017 razširilo tako, da sedaj določa sankcije tako za posameznike, ki ne izpolnijo zahtev pristojnih organov ali povzročajo zamudo pri izvajanju njihovih nalog, kot tudi za posameznike, ki na splošno ne sodelujejo s temi organi pri opravljanju ustreznih nalog nadzora. V členu 187g(3)(c) zakonske uredbe št. 58/1998 je med nalogami nadzora, ki jih izvaja CONSOB, navedena tudi pristojnost za „izvedbo ustne obravnave“, na katero povabi „vsakogar, ki bi lahko imel informacije o dejanskem stanju“. Vendar pa to posamezniku, ki ga CONSOB že obravnava kot domnevnega storilca zadevnega prekrška, za ugotavljanje katerega je pristojen navedeni organ in ki se kaznuje z upravno sankcijo, ki je „po vsebini kazenske narave“, ne zagotavlja kakršne koli pravice do molka.
- 12 Corte costituzionale (ustavno sodišče) po eni strani navaja, da bi se zaradi morebitne ugotovitve nezakonitosti člena 187n, glede na to, da je bil v italijanski pravni red uveden zaradi izvajanja posebne obveznosti iz sekundarnega prava Unije, lahko izkazalo, da je ta v nasprotju s pravom Unije in zlasti z obveznostjo, ki izhaja iz sedaj veljavnega besedila člena 30(1)(b) Uredbe št. 596/2014, s katero je bila razveljavljena in nadomeščena Direktiva 2003/6/ES. Po drugi strani pa bi se lahko pojavil dvom glede združljivosti navedene obveznosti, ki izhaja iz sekundarnega prava Unije, z določbami členov 47 in 48 Listine EU o temeljnih pravicah, za katere se zdi, da posamezniku priznavajo temeljno pravico, da ne izpove zoper sebe in da ni dolžan podati izjave o dejstvih in okoliščinah, ki bi lahko pomenila priznanje krivde (privilegij zoper samoobtožbo), in sicer z enakimi omejitvami, kot izhajajo iz člena 6 EKČP in člena 24 italijanske ustave.
- 13 Corte costituzionale (ustavno sodišče) s sklicevanjem na navedene določbe Listine EU o temeljnih pravicah in v duhu lojalnega sodelovanja med nacionalnimi in evropskimi sodišči pri opredelitvi enotne ravni varstva temeljnih pravic – kar je bistvenega pomena v zadevi, kot je obravnavana, v kateri gre za harmonizacijo zakonodaje – meni, da mora, preden odloči o vprašanju ustavnosti, ki mu je bilo predloženo, Sodišču Evropske unije predložiti vprašanje v zvezi z natančno razlago in morebitno veljavnostjo člena 14(3) Direktive 2003/6/ES, če ga je še vedno mogoče uporabiti *ratione temporis*, in člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014 ob upoštevanju členov 47 in 48 Listine EU o temeljnih pravicah.
- 14 Corte costituzionale (ustavno sodišče) v utemeljitev predloga za sprejetje predhodne odločbe opozarja zlasti, da je vsem določbam italijanske ustave, EKČP, Mednarodnega pakta in Listine EU o temeljnih pravicah, na katere se sklicuje Corte di cassazione (kasacijsko sodišče), skupno to, da priznavajo pravico posameznika, da ne izpove zoper sebe ter da ni dolžan podati izjave o dejstvih in okoliščinah, ki bi lahko pomenila priznanje krivde (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Vendar po mnenju Corte costituzionale (ustavno sodišče) navedene pravice same po sebi ni mogoče uporabiti za upravičevanje tega, da se zadevna oseba ne udeleži ustne obravnave, ki jo razpiše CONSOB, ali da udeležbo na takšni obravnavi neupravičeno odlaga, pod pogojem, da ji je – v nasprotju s tem,

kar se je zgodilo v postopku zoper osebo D. B. – zagotovljena pravica, da ne odgovori na vprašanja, ki so ji zastavljena med takšno obravnavo.

- 15 Corte costituzionale (ustavno sodišče) prav tako opozarja na ustaljeno sodno prakso v zvezi s „pravico do molka“, ki jo ima obdolženec, v skladu s katero je ta pravica, kljub temu da je italijanska ustava izrecno ne priznava, „bistvena posledica nedotakljivosti pravice do obrambe“, ki obdolžencu zagotavlja možnost, da zavrne pričanje in da na splošno izkoristi možnost, da ne odgovarja na vprašanja sodišča ali organa, pristojnega za preiskave. Corte costituzionale (ustavno sodišče) zlasti navaja, da se doslej še ni ukvarjalo z vprašanjem, ali in v kolikšni meri bi bilo mogoče pravico do molka, ki je sestavni del neodtujljivih pravic posameznika, na katerih temelji ustavnopravna identiteta Italije, uveljavljati tudi v okviru postopka o prekršku, namenjenega uvedbi sankcij, ki so, kot izhaja iz tako imenovanih meril Engel, „kazenske“ narave. Kljub temu je Corte costituzionale (ustavno sodišče) večkrat potrdilo, da se posamezna jamstva, ki jih v kazenskih zadevah priznavata EKČP in italijanska ustava, uporabljajo tudi v zvezi z upravnimi sankcijami „kazenske“ narave, in zlasti, da upravne sankcije, ki so v italijanskem pravnem redu predpisane za kršitev prepovedi trgovanja na podlagi notranjih informacij, zaradi svoje izjemne kaznovalne narave štejejo za ukrepe „kazenske“ narave, kot je ugotovilo tudi Sodišče Evropske unije (glej sodbo z dne 20. marca 2018, C-596/16 in C-597/16, Di Puma in Consob, točka 38).
- 16 Corte costituzionale (ustavno sodišče) prav tako povzema trditev Corte di cassazione (kasacijsko sodišče), v skladu s katero se zdi povsem sprejemljivo, da bi bile posamezniku, ki je obdolžen kršitve prepovedi trgovanja na podlagi notranjih informacij, priznane enake pravice do obrambe, kot jih italijanska ustava priznava osebi, ki je osumljena kaznivega dejanja. Po mnenju Corte costituzionale (ustavno sodišče) bi moralo to še toliko bolj veljati takrat, ko obstaja tveganje, da bi oseba, osumljena storitve navedenega prekrška, ki mora na podlagi italijanskega prava in sekundarnega prava Unije sodelovati z nadzornim organom, dejansko prispevala k pripravi obtožnega predloga, ki bi bil zoper to osebo vložen v kazenskem postopku.
- 17 Corte costituzionale (ustavno sodišče) v zvezi s tem opozarja, da je trgovanje z notranjimi informacijami v italijanski ureditvi istočasno opredeljeno kot prekršek (člen 187a zakonske uredbe št. 58/1998) in kot kaznivo dejanje (člen 184 navedene zakonske uredbe) ter da je mogoče s tem povezane postopke uvesti in voditi vzporedno, kot se je dejansko zgodilo v primeru osebe D. B., če je to združljivo z načelom *ne bis in idem* (glej sodbo Sodišča Evropske unije z dne 20. marca 2018, C-537/16, Garlsson Real Estate SA in drugi, točke od 42 do 63). Izjav, podanih pred upravnim organom, sicer res ni mogoče uporabiti v kazenskem postopku, ne da bi se pri tem zagotovila jamstva, ki izhajajo iz pravice do obrambe – med katerimi je tudi opozorilo, da ima oseba možnost, da ne odgovarja na vprašanja –, vendar je povsem mogoče, da se izjave, ki jih upravni organ pridobi na podlagi groženj s sankcijami zaradi nesodelovanja, v konkretnih primerih uporabijo za to, da se temu istemu organu zagotovijo informacije, ki so

bistvenega pomena za pridobitev dodatnih dokazov o protipravnem ravnanju in ki se lahko uporabijo tudi v poznejšem kazenskem postopku zoper osebo, odgovorno za takšno ravnanje.

- 18 Corte costituzionale (ustavno sodišče) prav tako navaja, da dvome, ki jih je izrazilo Corte di cassazione (kasacijsko sodišče), potrjuje tudi sodna praksa ESČP v zvezi s členom 6 EKČP, v skladu s katero pravica posameznika, da ne izpove zoper sebe in da ni dolžan podati izjave o dejstvih in okoliščinah, ki bi lahko pomenila priznanje krivde (privilegij zoper samoobtožbo), zajema tudi pravico osebe, zoper katero teče postopek o prekršku, ki bi lahko privedel do uvedbe sankcij „kazenske“ narave, da zaradi groženj s sankcijami zaradi neizpolnjevanja zahtev pristojnemu organu ni dolžna posredovati odgovorov, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njena odgovornost (glej sodbi z dne 4. oktobra 2005, Shannon proti Združenemu kraljestvu, točke od 38 do 41, in z dne 5. Aprila 2012, Chambaz proti Švici, točke od 50 do 58). V zvezi s tem Corte costituzionale (ustavno sodišče) opozarja zlasti na sodbo ESČP v zadevi J. B. proti Švici, s katero je bila potrjena potreba po priznanju vseh jamstev, ki jih EKČP zagotavlja v kazenskih zadevah, zlasti „pravice do molka“, ki jo ima oseba, zoper katero je potekala preiskava zaradi suma davčnih prekrškov in ki so ji bile naložene globe „kazenske“ narave, ker se večkrat ni odzvala na prošnje po dodatnih pojasnilih, ki jih je nanjo naslovil organ, pristojen za opravljanje zadevne preiskave.
- 19 Corte costituzionale (ustavno sodišče) navaja tudi sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi s pravico do molka in prekrški s področja varstva konkurence, v skladu s katero je podjetje zavezano, da Komisiji predloži vse informacije glede predmeta preiskave, izpolni njene zahteve po predložitvi prej obstoječih dokumentov in odgovori na njena izključno dejanska vprašanja, pri čemer lahko kršitev pravice do obrambe obstaja le, kadar se od zadevnega podjetja zahtevajo odgovori, s katerimi bi to v bistvu priznalo, da je storilo prekršek, glede na to, da je za zagotovitev dokazov o obstoju prekrška odgovorna Komisija (glej sodbe z dne 18. oktobra 1989, C-374/87, Orkem, točka 27; z dne 29. junija 2006, C-301/04 P, SGL Carbon AG, točka 40 in točke od 44 do 49, in z dne 20. februarja 2001, T-112/98, Mannesmannröhren-Werke AG, točki 77 in 78). V skladu z navedeno sodno prakso zlasti velja, da obveznost odgovarjanja na vprašanja Komisije ni v nasprotju s pravico do obrambe in pravico do pravičnega sojenja, saj „[n]aslovniku namreč nič ne preprečuje, da kasneje v okviru upravnega postopka ali v postopku pred sodiščem Skupnosti z izvajanjem pravic obrambe dokaže, da imajo dejstva, navedena v [...] odgovorih, [...] drugačen pomen od tistega, ki ga je ugotovila Komisija“ (glej sodbi z dne 20. februarja 2001, T-112/98, točki 77 in 78, ter z dne 29. junija 2006, C-301/04 P, točke od 44 do 49).
- 20 Vendar Corte costituzionale (ustavno sodišče) ugotavlja, da je bila navedena sodna praksa Sodišča Evropske Unije oblikovana v zvezi s pravnimi, ne pa v zvezi s fizičnimi osebami, in da je večinoma nastala v času pred sprejetjem Listine EU o temeljnih pravicah ter preden je bila navedeni listini priznana enaka veljavnost, kot jo imata Pogodbi. Poleg tega se po mnenju Corte costituzionale (ustavno sodišče) zdi, da navedena sodna praksa ni niti enostavno združljiva s „kazensko“

naravo upravnih sankcij, ki jih italijanski pravni red določa v zvezi s trgovanjem z notranjimi informacijami, niti skladna z navedeno sodno prakso ESČP, za katero se po drugi strani zdi, da pravici obdolženca do molka priznava veliko širšo veljavnost in omogoča njeno uveljavljanje tudi v okviru postopka o prekršku, namenjenega uvedbi sankcij „kazenske“ narave.

- 21 Corte costituzionale (ustavno sodišče) prav tako ugotavlja, da se zdi, da Sodišče Evropske unije doslej še ni obravnavalo vprašanja glede tega, ali člena 47 in 48 Listine EU o temeljnih pravicah ob upoštevanju navedene sodne prakse ESČP v zvezi s členom 6 EKČP določata, da je treba pravico obdolženca do molka zagotoviti tudi v postopku o prekršku, ki se lahko konča z uvedbo sankcij „kazenske“ narave. Odgovora na to vprašanje ne ponuja niti veljavno sekundarno pravo Unije, saj se zdi, da je to v Direktivi (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta ostalo namenoma odprto (glej uvodno izjavo 11).
- 22 Corte costituzionale (ustavno sodišče) ob upoštevanju predstavljenega okvira ugotavlja, da je nujno pojasniti, ali je treba določbe člena 14(3) Direktive 2003/6/ES in člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 596/2014 razlagati tako, da državi članici omogočajo, da ne sankcionira posameznika, ki ne odgovori na vprašanja pristojnega organa, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila njegova odgovornost za kaznivo dejanje ali prekršek, ki se kaznuje s kazenskimi sankcijami ali z upravnimi sankcijami „kazenske“ narave. To je treba storiti tudi ob upoštevanju besedila člena 14(1) navedene direktive, ki se glasi „v skladu [z] [...] nacionalnim pravom“ držav članic, in besedila člena 30(1) navedene uredbe, ki se glasi „v skladu z nacionalnim pravom“, na podlagi česar se zdi, da te določbe v nobenem primeru ne posegajo v zahteve po spoštovanju standardov varstva temeljnih pravic, priznanih v državah članicah, če so ti višji od standardov, priznanih v okviru prava Unije.